

Lilla Edets kommun
kommunen@lillaedet.se

2017-11-20
Dnr 403-2017:6384

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Ryrsjöskolan i Lilla Edets kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av områdena *Undervisning, Rektorns ledarskap* samt *Trygghet och studiero*. Syftet är att granskningen ska bidra till högre kvalitet där målet är en god utbildning i en trygg miljö.

Granskningen genomförs i 40 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolenheter. Rysjöskolan, i Lilla Edets kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 24 och 25 oktober 2017. Besöket genomfördes av Helena Boëthius och Karin Pollack. Under besöket intervjuades elever, lärare, elevhälsan och rektorn. Därutöver genomfördes lektionsobservationer.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av de granskade områdena. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Sammanfattande bedömning

På Ryrsjöskolan har Skolinspektionen granskat följande tre områden: *Undervisning, Rektorns ledarskap* samt *Trygghet och studiero*. Skolinspektionen bedömer att de tre områdena sammantaget håller en *god kvalitet*, vilket är den högsta nivån av tre möjliga i Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning.¹

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Ryrsjöskolan i *hög grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

Granskningen visar bland annat att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. Lärarna tydliggör undervisningens syfte under lektionerna och strukturerar undervisningen så att lektioner har ett logiskt flöde av olika aktiviteter. Vidare har lärarna höga förväntningar på och tilltro till elever och anpassar metoder och arbetssätt så att arbetet stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Lärarna ger även eleverna löpande återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav och ger eleverna tillfälle att reflektera över sitt lärande. Skolinspektionen bedömer även att rektorn på Ryrsjöskolan i *viss grad* har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan. Rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag och fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Vidare styr och leder rektorn utvecklingsarbetet och följer löpande upp och analyserar utbildningens resultat och sätter in åtgärder för att ytterligare förbättra undervisningen. Dock är lärare och övrig personal inte i tillräcklig grad delaktiga i arbetet med att planera åtgärder och förbättringsinsatser utifrån uppföljningen och analysen av utbildningens resultat och rektorns styrning genomsyrar inte verksamheten. Det finns inte heller ett gemensamt förhållningssätt eller jämställdhetsarbete på skolan för att försäkra sig om att alla elever har samma förutsättningar till en god utbildning i en trygg miljö oavsett kön. Skolinspektionen bedömer därutöver att utbildningen i *viss grad* utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

¹ För mer information om Skolinspektionens bedömningar, se bilaga "Underlag för bedömning i inspektion 2018" i detta beslut.

Detta görs bland annat genom att det på skolan bedrivs ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero och förebygga kränkande behandling av elever på skolan. Det finns ett aktivt värdegrundsarbete på skolan och i de flesta klassrum är det studiero. I granskningen har det dock framkommit att skolan inte i tillräcklig grad lyckas motivera eleverna genom att interagera med dem när det gäller innehållet i undervisningen och i dialog med eleverna fånga upp deras frågor. Konsekvensen av detta blir att studieron inte kan upprätthållas för alla elever.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande delar:

- Att rektorn främjar och deltar i lärares lärande och utveckling och gör lärare och övrig personal delaktiga i arbetet med att planera åtgärder och förbättringsinsatser utifrån uppföljning och analys av utbildningens resultat.
- Att rektorn tillsammans med personalen på skolan följer upp arbetet med vilka förutsättningar för studiero som skapas i undervisningen och vidtar åtgärder för att återställa ordningen när det behövs.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens värderingar av de tre granskade områdena. Till två områden finns utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat för att ytterligare höja kvalitén inom området.

I beslutet finns det maximalt ett utvecklingsområde framtaget per område, detta även om Skolinspektionen har identifierat flera delar inom området som kan utvecklas. Detta då utvecklingsområden syftar till att stödja skolan där det största behovet finns för utveckling.

Notera att Skolinspektionen kan identifiera ett utvecklingsområde även inom ett bedömningsområde som Skolinspektionen har värderat som välfungerande.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Rysrjösolan i *hög grad* främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

De intervjuer som Skolinspektionen har genomfört visar att lärarna förklarar syftet med respektive arbetsområde för eleverna. Exempel på detta finns även vid de genomförda lektionsobservationerna. Undervisningen är strukturerad och lektionerna har ett logiskt flöde av olika aktiviteter. Vissa av lärarna berättar i intervjun att man tillsammans utformar pedagogiska planeringar för olika ämnen och arbetsområden som läggs på en lärplattform vilken elever och föräldrar har tillgång till. Dessa planeringar, vilka bland annat innehåller syftet med arbetsområdet, centrala begrepp, bedömning och arbetssätt, tydliggörs för eleverna då arbetsområdet inleds. I de observerade lektionerna har lärarna genomgångar och ger instruktioner som bidrar till ett logiskt flöde och en tydlig struktur mellan genomgångar och aktiviteter. De äldre eleverna berättar i intervjuer att lärarna i början av ett arbetsområde presenterar planeringen för arbetsområdet och att de även kan läsa det på lärplattformen. Elever och lärare ger i intervjuer exempel på att de planerar lektionerna så att de innehåller en variation av moment och aktiviteter, vilket även bekräftas i de lektionsobservationer som Skolinspektionen gör. Under lektionsobservationer och i intervjuer framkommer dock att det finns lektioner där lärare, trots en tydlig lektionsplanering, inte i tillräcklig grad lyckas tydliggöra syftet med lektionen och få eleverna att förstå varför och hur de ska genomföra vissa uppgifter.

Vidare ger lärarna flera exempel på hur de anpassar undervisningen så att den är utmanande för alla elever. Bland annat kan elever stimuleras att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling genom att få uppgifter som kan utföras på olika nivåer. Lärarna ger även eleverna möjlighet att i vissa fall arbeta i åldersblandade grupper för att stimulera varandra att nå längre. I lektionsobservationer noterar Skolinspektionen hur eleverna stimuleras och utmanas genom att de bland annat ges möjlighet att välja hur de ska redovisa sina kunskaper. Eleverna berättar i intervjuer att de skriftligt fått svara på frågor om de vill arbeta i grupp eller ensamma och hur de lär sig bäst.

Skolinspektionen har både i observationer och intervjuer fått exempel på att lärarna löpande ger eleverna återkoppling angående lärande och kunskapsutveckling. Eleverna berättar i intervjuer att de utifrån bedömningsmatriser själva

får värdera vad de har för kunskaper. Lärare berättar att de kommunicerar kunskapskraven med eleverna genom att i början av ett arbetsområde låta eleverna göra en självvärdering av sina kunskaper utifrån en matris. För att synliggöra och reflektera över kunskapsutvecklingen får eleverna sedan efter genomfört arbetsområde återigen göra samma självvärdering. Vidare beskriver lärarna hur eleverna ges återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens och kursplanernas krav, och reflektera över vad de lärt sig, bland annat genom att under så kallad IUP-tid (individuell utvecklingsplaneringstid) löpande följa upp elevernas utvecklingsmål. Vid lektionsobservationer noterar Skolinspektionen hur lärare löpande ger eleverna tillfälle att reflektera över sitt lärande genom att utifrån kunskapskraven ställa utmanande frågor om varför eleverna gör vissa uppgifter och relatera det till arbetsområdets övergripande syften.

Bedömningsområdet rektorns ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn på Rysrjöskolan i *viss grad* har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag och har påbörjat ett arbete med att stödja och utveckla personalen. Skolans arbetslag träffas regelbundet och det finns ett organiserat samarbete med lärare från kommunens andra skolenheter. Rektorn deltar dock sällan i arbetslagsmötena och styr inte agendan eller följer upp vad som behandlats under dessa möten. I intervjun uppger rektorn och lärarna att det ofta blir lite tid till pedagogiska diskussioner då arbetslagsmötena i huvudsak används för att hantera praktiska frågor. Rektorn beskriver i intervjun hur hon fångar upp behov av kompetensutveckling för lärare på individ- och arbetslagsnivå vid medarbetarsamtal och i diskussion med arbetslagsledaren samt genom att utifrån de så kallade klasskonferenserna identifiera kompetensutvecklingsbehov utifrån olika elevers behov. Lärarna beskriver å andra sidan att kompetensutvecklingsinsatserna utgår från den andra skolenhet som rektorn har ansvar för och att dessa insatser visserligen är bra men inte utgår från behoven på Rysrjöskolan.

Vidare visar granskningen att rektorn kontinuerligt utvecklar verksamheten genom att löpande följa upp och analysera utbildningens resultat och sätta in åtgärder för att ytterligare förbättra undervisningen. I enlighet med kommunens

systematiska kvalitetsarbete följs utbildningens resultat upp utifrån olika prioriterade frågeställningar fyra gånger per år. Kunskapsresultaten följs upp vid slutet av läsåret och dokumenteras i det så kallade pedagogiska bokslutet.

Granskningen visar dock att alla lärare inte känner sig delaktiga i arbetet med att planera åtgärder och förbättringsinsatser utifrån uppföljningen och analysen av utbildningens resultat och att arbetslagsmötena inte i huvudsak ägnas åt pedagogiska diskussioner kopplat till hur man kan förbättra undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar vidare att rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Inför varje läsår går rektorn tillsammans med elevhälsan och arbetslag igenom de behov som finns på enheten. Utifrån dessa behov sätts resurser in. I intervjuer med lärarna framkommer att man även löpande kan äska ytterligare resurser om behov uppstår, och att dessa oftast beviljas.

Granskningen visar även att rektorn verkar för elevers lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet genom att vid varje kunskapsuppföljning analyseras flickors och pojkars resultat och vad eventuella skillnader kan bero på. I intervjuer med eleverna framkommer att det på skolan inte görs någon skillnad bland lärarna om man är flicka eller pojke. Det finns dock inget gemensamt förhållningssätt eller jämställdhetsarbete på skolan för att försäkra sig om att alla elever har samma förutsättningar till en god utbildning i en trygg miljö oavsett kön, och rektorn berättar i intervjun att hon inte följt upp att personalen verkar för detta. I detta arbete ingår att se till att det hos personalen såväl som elever bedrivs ett aktivt arbete för att främja jämställdhet och förebygga könstypiska normer och val.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området rektorns ledarskap bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn främjar och deltar i lärares lärande och utveckling och gör lärare och övrig personal delaktiga i arbetet med att planera åtgärder och förbättringsinsatser utifrån uppföljning och analys av utbildningens resultat.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Rysjöskolan fokuserar på skolans lärandeuppdrag och har utarbetat en tydlig struktur för det systematiska kvalitetsarbetet på skolan. Kunskapsresultaten följs kontinuerligt upp under läsåret och skolans arbetslag träffas regelbundet. Av granskningen framkommer dock att alla lärare inte känner sig delaktiga i arbetet med att planera åtgärder och förbättringsinsatser utifrån uppföljningen och analysen av utbildningens resultat och att arbetslagsmötena inte i huvudsak ägnas åt pedagogiska diskussioner kopplat till hur man kan förbättra undervisningen. Lärarna i de lägre årskurserna berättar i intervjun att de visserligen lämnar ifrån sig information om kunskapsresultaten till rektorn men att de inte får någon återkoppling. Lärarna för de äldre eleverna beskriver i intervjun hur de följer elevernas kunskapsutveckling redan från de lägre årskurserna och anpassar undervisningen bland annat utifrån erfarenhet av de behov som eleverna hade redan då. Lärarna i de lägre årskurserna känner emellertid inte igen den beskrivningen. Skolinspektionen rekommenderar rektorn att inleda ett arbete med att följa upp att den struktur som rektorn formellt skapat för samarbetet och lärandet mellan lärare, med utgångspunkt i utbildningens resultat och skolans lärandeuppdrag, genomsyrar verksamheten och stödjer och utvecklar det kollegiala lärandet. Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektorn att i högre grad anpassa sitt ledarskap till skolenhetens lärare och övrig personal så att dessa blir mer delaktiga i arbetet med att följa upp, analysera och att planera åtgärder och förbättringsinsatser

Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.² Forskning³ visar att framgångsrika skolor präglas av ett arbete med att ständigt förbättra verksamheten. Det handlar om att rektor och lärare tillsammans skapar sig en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör och också ifrågasätter dem. Med utgångspunkt i en

² Skolverket (2015). Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Reviderad 2015. Fritzes. Avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

³ Blossing, U., Nyen, T., Söderström, Å., och Hagen Tønder, A. (2012). Att kartlägga och förbättra skolor: sex typskolor. Studentlitteratur.

sådan förståelse sätter den framgångsrika skolan in insatser som syftar till att höja måluppfyllelsen. Forskningen⁴ visar vidare att rektorns inflytande både ligger i att *göra regi* för personalens lärprocesser och att *delta* i dess lärande. Detta kan ske mer formellt genom olika typer av möten, kompetensutveckling och liknande, men även mer informellt genom till exempel diskussioner med lärare utifrån specifika utmaningar i undervisningssituationen.

Bedömningsområdet trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att utbildningen i *viss grad* utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens intervjuer med eleverna, lärarna och rektorn har visat att det på skolan bedrivs ett strategiskt arbete för att för att främja och upprätthålla trygghet och studiero på skolan. Tillsammans med personalen bedriver rektorn ett förebyggande arbete för att förhindra kränkningar bland eleverna. Det finns en medvetenhet hos elever, lärare och rektorn hur trygghet och studiero påverkar lärandet i undervisningen. Eleverna berättar i intervjuerna att frågor om trygghet och studiero tas upp exempelvis i elevrådet och att de har fått reflektera över ordningsreglerna och vilka som är viktigast. Vidare berättar eleverna att man har fått göra olika rollspel om reglerna och att de har fått uppges olika fysiska platser på skolan som känns trygga och vilka platser som inte känns trygga. Lärarna beskriver att det finns ett gemensamt förhållningssätt då det gäller värdegrundsarbetet. Alla strävar efter och arbetar med studiero i sina klasser. Rektorn uppger i intervjun att upprätthållande av studiero hänger ihop med undervisningen och att det är viktigt att i det sammanhanget arbeta med elevernas motivation och att lyfta detta i den pedagogiska diskussionen.

Vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen gör råder i de flesta fall studiero i de besökta klassrummen. I observationer och intervjuer framkommer dock att det finns lektioner där det inte är studiero. Eleverna är omotiverade och har svårt att fokusera på undervisningen.

⁴ Robinson m.fl. (2008) s.663f; Leithwood m.fl. (2008) s. 29ff; Hallinger m.fl. (2011) s. 128ff, 137.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området trygghet och studiero bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med personalen på skolan följer upp arbetet med vilka förutsättningar för studiero som skapas i undervisningen och vidtar åtgärder för att återställa ordningen när det behövs.

Skolinspektionens granskning visar att det på skolan bedrivs ett strategiskt arbete för att för att främja och upprätthålla trygghet och studiero. Det finns ett aktivt värdegrundsarbete på skolan och i de flesta klassrum är det studiero. I granskningen har det dock framkommit att eleverna har svårt att koncentrera sig på undervisningen då studieron inte alltid går att upprätthålla. Under lektionsobservationer och i intervjuer framkommer att läraren, trots en tydlig lektionsplanering, inte i tillräcklig grad lyckas tydliggöra syftet med lektionen och få eleverna att förstå varför och hur de ska genomföra vissa uppgifter. Eleverna blir omotiverade och oroliga och läraren lyckas inte upprätthålla studiero och vidta åtgärder för att återställa ordningen när det behövs. I intervjuer berättar elever att det under vissa lektioner är relativt vanligt att det är så stökigt att det är svårt att fokusera på undervisningen. Lärarna och rektorn bekräftar i intervjuerna att det inte alltid är studiero och berättar att det finns en tydlig strategi för hur man arbetar med de grupper där det inte är studiero. Skolinspektionen rekommenderar rektorn att inleda ett arbete med att följa upp de pedagogiska diskussionerna i arbetslaget och medvetenheten om hur en tydlig lektionsstruktur och tydliggörande av syftet med arbetsområden och arbetsuppgifter, i dialog med eleverna, främjar arbetet med studiero.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.⁵ Goda förutsättningar för studiero skapas i undervisningen bland annat genom att elever får

⁵ 5 kap. 3 § skollagen

hjälp med att se samband mellan de uppgifter som ska göras och vad det är de ska lära sig.⁶ Det aktiva lärarstödet av elevernas lärprocesser går enligt forskningen ut på att eleverna med stöd av läraren kan utveckla de förmågor som de ännu inte klarar på egen hand.⁷ I syfte att skapa studiero behöver läraren vara aktiv och på ett begripligt sätt kommunicera innehållet i undervisning med eleverna samt tydliggöra för eleverna hur de förmågor de ska utveckla relaterar till de enskilda momenten/aktiviteterna. Läraren behöver även med jämna mellanrum se tillbaka och sammanfatta det som pågår för att i dialog med eleverna försäkra sig om att eleverna har förstått innehållet i uppgifterna och kopplingen till de förmågor eleverna ska utveckla.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 4 april 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena

Redogörelsen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till *Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 403-2017:6384) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larsson
Beslutsfattare

Helena Boëthius
Föredragande

⁶ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte med att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*

⁷ Vygotsky S, L. (1962). *Thought and Language*

Bilagor

Underlag för bedömning i Inspektion 2018
Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se/inspektion2018

Bilaga: Underlag för bedömning i Inspektion 2018

I Skolinspektionens beslut för regelbunden kvalitetsgranskning får varje skolenhet en sammanfattande bedömning. Den sammanfattande bedömningen består av en sammanvägning av de tre bedömningsområdena och ges enligt följande tre nivåer: *God kvalitet, Förbättringsområden finns* och *Ett förbättringsarbete är nödvändigt*.

I granskningen ingår tre bedömningsområden. Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: Undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. Undervisningen är utmanande för alla elever. Att det i undervisningen ges återkoppling mellan elever och lärare angående undervisningens kvalitet och elevers lärande/kunskapsutveckling.

Rektors ledarskap: Rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag samt stödjer och utvecklar personalen. Rektorn utvecklar utbildningen. Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Rektorn verkar för elevers lika rätt till en god utbildning i trygg miljö, oavsett könstillhörighet.

Trygghet och studiero: Personalen inom skolan bedriver ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero för elever. Personalen bedriver ett främjande och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever.

I granskningen värderas kvaliteten inom varje bedömningsområde med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad, se figur 1.

Figur 1: Bedömningsschema – skolenhetens bedömningsområden fördelat på tre nivåer

Undervisning			
Rektorns ledarskap			
Trygghet och studiero			
	i låg grad	i viss grad	i hög grad

Bilaga: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Ryrsjöskolan är en kommunal skola i Lilla Edets kommun. Skolan har totalt 112 elever varav 24 elever i förskoleklass och 88 elever i grundskolans årskurser 1-6.

Skolan är organiserad i ett arbetslag och leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.

Årskurs 1

Av skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att samtliga elever nådde de nationella målen/kunskapskraven i läsförståelse.

Årskurs 3

Av skolans redovisning för läsåret 2016/17 framgår att samtliga elever uppnådde kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk, matematik, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen.

Årskurs 6

Av nationell statistik för läsåret 2016/17 framgår att nästan alla elever uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan som lägst 10,2 i religionskunskap och samhällskunskap och som högst 14,3 i bild.